

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามแนวเส้นทางคลองประชาชมชื่นและคลองบางนางลี่

The Potential of Ecotourism along the Prachachom–cheun Canal and Bang Nangli Canal

ทรงกลด ประพิตรภา*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวริมคลองประชาชมชื่นและคลองบางนางลี่ เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชาชมชื่น เนื่องจากพื้นที่นี้ประกอบด้วยความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม งานวิจัยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นเพื่อที่จะสร้างรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในงานวิจัย ได้แก่ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว การเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาจากการศึกษาเอกสาร การลงพื้นที่สำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต หลังจากนั้นมีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ และให้นักท่องเที่ยวตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษพบว่า แหล่งท่องเที่ยวตามแนวเส้นทางคลองประชาชมชื่น มีศักยภาพที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในด้านความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าชายเลน สถานที่ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิมที่สามารถสร้างรูปแบบของแหล่ง

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำโปรแกรมวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ และรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น พื้นที่ดังกล่าวจึงสามารถพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยว ป่าชายเลน การพัฒนาอย่างยั่งยืน

Abstract

The objective of this study is to investigate the local context and the tourist attractions along the Prachachom-cheun Canal and Bang Nangli Canal in order to develop eco-tourism potential along this canal. This area was chosen because it displays diverse natural and cultural tourist attractions. The research focused on the participation of the community in order to create a tourist attraction plan in the region. The subjects of this study include local people, the leader of the community, local entrepreneurs and tourists. Data were collected from documents, a field study, interviews, and observations. An eco-tour was then arranged for tourists to the designated places. Questionnaires were completed by the tourists. The results showed that the focused area has a unique identity, in terms of the prosperity of the mangrove forest ecosystem, historic site, and traditional way of life. These factors contribute to the formulation of a tourist attraction plan. Therefore, sustainable eco-tourism can be developed in this area.

Keywords : ecotourism, tourist attraction, mangrove forest, sustainable development

บทนำ

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในช่วงเวลาที่ผ่านมาการท่องเที่ยวถือว่าทำรายได้สูงเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และกระจายรายได้สู่ประชากรด้วยการสร้างงานสร้างอาชีพให้คนในท้องถิ่น

การพัฒนาการท่องเที่ยวได้ขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก มีที่พักแบบโฮมสเตย์ ตลอดทั้งบรรยากาศของวิถีชีวิตของผู้คนที่ยังคงความงาม ทำให้มีการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยวมากขึ้นทุกขณะ อย่างไรก็ตามในบริเวณพื้นที่อัมพวาก็ยังมีทรัพยากรท่องเที่ยวแห่งอื่นๆ ที่โดดเด่นอีกมากมายซึ่งมีศักยภาพที่สามารถจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชาชมชื่นและคลองบางนางลี่ ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา กำลังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก นับว่าเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม มีความเป็นเอกลักษณ์ที่มีคุณค่า บริเวณริมคลองประชาชมชื่นและคลองบางนางลี่ ประกอบด้วยพื้นที่ป่าชายคลองที่อุดมสมบูรณ์อย่างยิ่ง สวนผลไม้ พืชสมุนไพร สัตว์บกและสัตว์น้ำนานาชนิด อีกทั้งโบราณสถานโบราณวัตถุที่มีคุณค่า นอกจากนี้ พื้นที่นี้ยังคงรักษาวถีชีวิตชนบทและภูมิปัญญาพื้นบ้านได้อย่างดีเยี่ยม ซึ่งน่าจะเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้กับผู้คน แต่เนื่องจากว่านักท่องเที่ยวยังมีจำนวนไม่มากนักและยังไม่วัฒนที่ดังกล่าว รวมทั้งชุมชนยังขาดความสนใจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจ

ด้วยเหตุนี้ เส้นทางการท่องเที่ยวดังกล่าวจึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น โดยเพิ่มจำนวนจุดท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยว และจะสามารถช่วยให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีในท้องถิ่น อันจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบริบทชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวตามแนวเส้นทางคลองประชาชมชื่นและคลองบางนางลี่ ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชาชมชื่นและคลองบางนางลี่
๓. เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชาชมชื่นและคลองบางนางลี่ ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

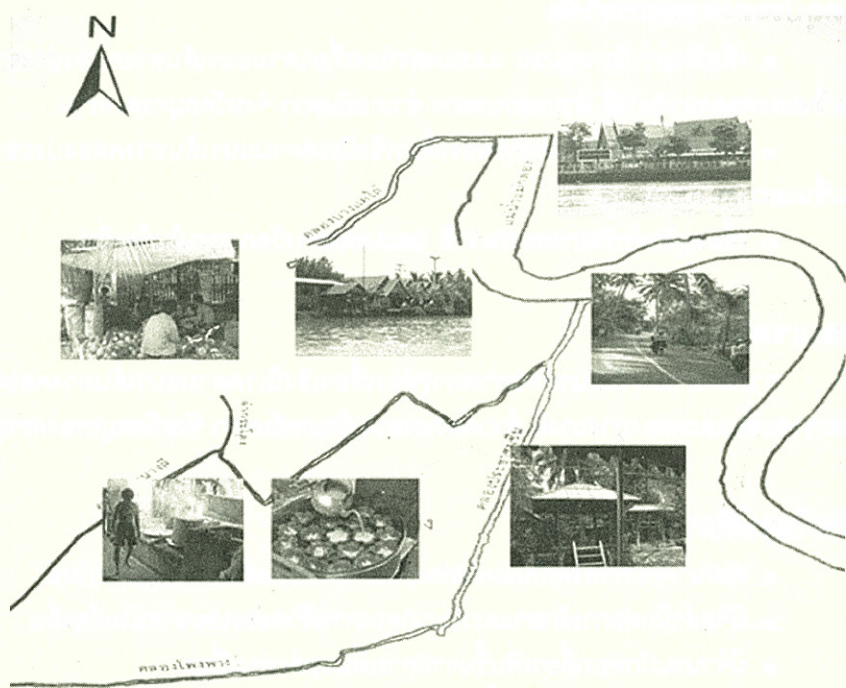
๑. พัฒนาศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในเส้นทางท่องเที่ยวใหม่
๒. มีจิตสำนึกต่อการรักษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น
๓. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มแหล่งท่องเที่ยว
๔. ได้รับองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในการวิจัยต่อไป

วิธีการดำเนินงานวิจัย

สถานที่ที่ศึกษา ศึกษาตามแนวเส้นทางคลองประชาชมชื่นและคลองบางนางลี่ ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นคลองสาขาที่แยกออกมาจากแม่น้ำแม่กลอง ไหลผ่านกลางตำบลสวนหลวง

ประชากรที่ศึกษา

ในการศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชามขึ้นและคลองบางนางลี่ ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แบ่งประชากรที่ศึกษาออกเป็นประชากรที่อาศัยอยู่บริเวณแนวคลองประชามขึ้นและคลองบางนางลี่ ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน และนักท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวตามแนวเส้นทางคลองประชามขึ้นและคลองบางนางลี่

ที่มา : ปรับปรุงจากกองสารสนเทศสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๒๕๕๐-๒๕๕๑

กลุ่มตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้จากประชากรที่อาศัยอยู่ตามแนวเส้นทางคลองประชาม

ชมชื่นและคลองบางนางลี่ ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในกลุ่มที่ศึกษา จำแนกเป็นผู้นำชุมชน ชาวบ้าน ผู้ประกอบการ และสุ่มตัวอย่างแบบ Random Sampling ประเภทละ ๑๐-๑๕ คน

สำหรับนักท่องเที่ยว ประชากรที่ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวจำนวน ๖๐ คน ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่ได้ท่องเที่ยวแบบ ๑ วัน ในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชามชื่นและคลองบางนางลี่ ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

- การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิธีออกแบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ และชาวบ้าน
- การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตและจดบันทึก โดยผู้วิจัยได้ออกสำรวจข้อมูลชุมชนเพื่อศึกษาบริบทชุมชนตามแนวเส้นทางคลองประชามชื่นและคลองบางนางลี่ ร่วมกับกองสารสนเทศสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยให้นักท่องเที่ยวเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อที่ความต้องการจะทราบว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชามชื่นและคลองบางนางลี่ มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้เพียงใด
- การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือในการศึกษา

- แบบสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และผู้ประกอบการ
- แบบสังเกต โดยการออกสำรวจพื้นที่ข้อมูลชุมชนเพื่อศึกษาบริบทชุมชนตามแนวเส้นทางคลองประชามชื่นและคลองบางนางลี่
- แบบสอบถาม นักท่องเที่ยวในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชามชื่นและคลองบางนางลี่

การประมวลข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และผู้ประกอบการ และจากแบบสอบถามที่เก็บจากนักท่องเที่ยวและจากการจดบันทึก มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแต่ละชุดเพื่อประมวลผลดังนี้

๑) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงเนื้อหาให้ต่อเนื่องและมีความสอดคล้อง

๒) นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาจัดกลุ่ม ลงรหัสเฉพาะคำถามที่มีลักษณะปลายปิดโดยนำมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยวิเคราะห์ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความแปรปรวน (ANOVA)

ผลการศึกษา

ในการศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชามขึ้นและคลองบางนางลี่ ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

๑) บริบทชุมชน

สมัยก่อนตำบลสวนหลวงมีชื่อเรียกว่าบางนางลี่ใหญ่ ตำบลสวนหลวง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสมุทรสงครามไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๘ กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ๗๓ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๖.๕ ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดนครปฐมทางทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก

ตำบลสวนหลวงแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๕ หมู่บ้าน จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๕,๕๘๔ คน รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชากร ส่วนใหญ่จะได้รายได้จากการเสียภาษีของผู้ประกอบการในพื้นที่และจากการสนับสนุนของภาครัฐโดยเฉลี่ยประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี ประชากรมีรายได้จากเกษตรกรรม ธุรกิจการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น เตาตาล ขนมหวาน เป็นต้น

สภาพภูมิศาสตร์ พื้นที่ของตำบลสวนหลวงอยู่ที่พิกัด UTM ระบุว่าที่ 49351 600506 E ถึง 604503 E และ 1481006 N ถึง 1484008 N มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบ

ลุ่มแม่น้ำแม่กลอง โดยมีแม่น้ำสายหลัก คือ แม่น้ำแม่กลอง ไหลผ่านทางด้านทิศเหนือ และทิศตะวันออกของตำบล และมีคลองขนาดใหญ่ ๒ สาย คือ คลองประชาชมชื่น และคลองบางนางลี่ ไหลผ่านกลางตำบล นอกจากนั้น ยังมีลำน้ำเล็กๆ อีกหลายสาย ลักษณะพิเศษของพื้นที่ คือ ประกอบด้วยความอุดมสมบูรณ์ของปายายเลน ปายายโคลง ซึ่งมีทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย น้ำเค็ม จึงเป็นผลให้พื้นที่นี้มีพันธุ์ไม้นานาหลาย เช่น โกกงและแสม และสัตว์น้ำนานาชนิด เช่น ปลากระบอก ปลาดะเพียน กุ้งแม่น้ำ และปูแสม เป็นต้น ลักษณะภูมิอากาศของตำบลสวนหลวงเป็นภูมิอากาศแบบร้อนชื้น มีฝนตกต้องตามฤดูกาล จึงทำให้ตำบลสวนหลวงเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเกษตร

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลสวนหลวงมีแหล่งน้ำมากมาย และมีแม่น้ำที่สำคัญไหลผ่าน รวมไปถึงคลองสาขาต่างๆ ได้แก่ แม่น้ำแม่กลอง คลองประชาชมชื่น คลองโพพาง คลองบางแคใต้ คลองบางนางลี่ และลำกระโดง สำหรับสภาพดินในบริเวณพื้นที่นั้นเป็นดินตะกอนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลองซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเกษตร

ระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณูปการ ตำบลสวนหลวงมีการคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ การคมนาคมทางน้ำส่วนใหญ่จะใช้เพื่อประกอบอาชีพต่างๆ เช่น การค้าขาย การจับสัตว์น้ำ และเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีการใช้น้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค โดยใช้น้ำจากบ่อบาดาล และประปา มีไฟฟ้าใช้ทั้ง ๑๕ หมู่บ้าน รวมถึงมีการติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะ

สภาพเศรษฐกิจและสังคม ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลสวนหลวงประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำสวนผลไม้ เช่น ส้มโอ ลิ้นจี่ และสวนมะพร้าว เป็นต้น นอกจากนั้นยังประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง บางส่วนประกอบอาชีพหัตถกรรม เช่น การทำเครื่องเบญจรงค์ที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศ และการทำผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว นอกจากนี้ ยังมีสถานที่ให้บริการทางด้านธุรกิจ คือ ปั๊มน้ำมันและก๊าซ และโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งตามแนวเส้นทางคลองประชาชมชื่น และคลองบางนางลี่ จะมีที่ตั้งของโรงงานต่างๆ ได้แก่ โรงงานทำน้ำตาลมะพร้าว โรงงานทำมะพร้าวขาวหรือทำกะทิ โรงงานแลปลา ร้านรับซื้อของเก่า เป็นต้น

ส่วนสำนักงานสาธารณสุขและสถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลสวนหลวง และสถานีอนามัยบ้านวัดระฆัง

ประชาชนในตำบลสวนหลวงสวนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีสถานที่สำคัญเกี่ยวกับศาสนาหลายแห่ง ประกอบด้วยวัด/สำนักสงฆ์ ที่อยู่ตามแนวเส้นทางคลองประชามขึ้นและคลองบางนางลี่ ได้แก่ วัดสวนหลวง วัดภุมรินทร์กุฎีทอง วัดทองคั่ง วัดวรุมิราษฎร์บำรุง และวัดแคว้นจันทร์ เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยว ตำบลสวนหลวงมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประกอบด้วยป่าชายคลองที่อุดมสมบูรณ์ที่พิภพแบบไฮมสเตียหลายรูปแบบที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้ลึกซึ้งกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่งดงาม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นประกอบด้วยโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมาย เพราะพื้นที่นี้เคยเป็นแหล่งอารยธรรมสมัยอยุธยา อีกทั้งยังเป็นแหล่งสืบทอดทางวัฒนธรรมอีกหลายด้าน เช่น ด้านดนตรี เครื่องเบญจรงค์ เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญตามแนวเส้นทางคลองประชามขึ้นและคลองบางนางลี่ ได้แก่ เจดีย์เก่า ๒๐๐ ปี วัดสวนหลวง กุฎีทอง วัดภุมรินทร์ กุฎีทอง วิหารจตุรมุข พิพิธภัณฑ์วัดภุมรินทร์กุฎีทอง ผลิตภัณฑ์ทะเลมะพร้าว บ้านเขียนลายเบญจรงค์ บ้านขนมไทย บ้านดนตรี วัดแจ่มจันทร์ วัดทองคั่ง และวัดวรุมิราษฎร์บำรุง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาค้นคว้าได้พบข้อดีและข้อเสียในพื้นที่หลายด้าน เช่น เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง ทำให้ไม่มีการขาดแคลนน้ำบริโภคและอุปโภค มีการให้บริการด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการทั่วถึงทุกหมู่บ้าน อัตราการว่างงานน้อยเนื่องจากคนในตำบลนี้ส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรและมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตร หรืออาจทำงานในโรงงาน ทำให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ดี สำหรับข้อเสีย คือปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม-ขยะและน้ำเสีย มลพิษทางเสียงจากเรือท่องเที่ยว การสร้างเขื่อนคอนกรีตกั้นตลิ่ง น้ำทะเลหนุน การขาดความสามัคคี การลักขโมย เป็นต้น

๒) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้นำกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๖๐ คน โดยได้นำนักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวตามแนวเส้นทางคลองประชามขึ้นและคลองบางนางลี่ และจัดกิจกรรมท่องเที่ยวตามโปรแกรมที่วางไว้ ปรากฏผลดังนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อยู่ในช่วงอายุ ๒๕-๓๔ ปี ร้อยละ ๓๖.๔ ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๕๖.๓ มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ ๒๗.๓ รายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๖๑.๓ สถานภาพของ

นักท่องเที่ยวเป็นโสด ร้อยละ ๗๘.๘ ส่วนมากเป็นกลุ่มวัยรุ่นซึ่งมีความเห็นเกี่ยวกับด้านโครงสร้างพื้นฐานว่าจำเป็นต้องมีการพัฒนาในระดับปานกลาง ส่วนด้านลักษณะภูมิทัศน์ของสถานที่ท่องเที่ยวจะต้องมีการบริหารจัดการปานกลาง สำหรับจุดท่องเที่ยวและกิจกรรมที่ควรเพิ่มเติม นักท่องเที่ยวส่วนมากเห็นว่าควรพัฒนามากขึ้น ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชาคมขึ้นและคลองบางนางลี่ จากการตอบแบบสอบถาม พบว่ามีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพในด้านโครงสร้างพื้นฐานของสถานที่ท่องเที่ยว โดยโครงสร้างพื้นฐานของสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องพัฒนามากที่สุด คือ การที่ต้องมีถังขยะให้เพียงพอ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ ๓.๓๐ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ ๑.๐๐ ด้านลักษณะภูมิทัศน์ของสถานที่ท่องเที่ยวพบว่าลักษณะโครงสร้างพื้นฐานของสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องพัฒนามากที่สุด คือ วัดกุฎีรัตนกรู๊ทอง บ้านคนตรี และพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งเป็นแหล่งอนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ ๓.๐๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ ๑.๓๒ ด้านวิถีชีวิตชุมชนพบว่าวิถีชีวิตชุมชนที่ต้องพัฒนามากที่สุด คือ เตาตาลที่มีการสาธิตวิธีการทำน้ำตาลมะพร้าวครบวงจร ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ ๓.๐๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ ๑.๓๙๒ ด้านการบริหารจัดการ พบว่าการบริหารจัดการที่ต้องพัฒนามากที่สุด คือ การจัดหาที่ทิ้งขยะไว้ให้เพียงพอเป็นระยะๆ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ ๓.๓๖ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ ๑.๑๓๒ และด้านจุดท่องเที่ยวและกิจกรรมที่ควรเพิ่มเติมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชาคมขึ้นและคลองบางนางลี่ พบว่าจุดท่องเที่ยวและกิจกรรมที่ต้องพัฒนามากที่สุดเป็นพันธุ์ไม้หายาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ ๓.๔๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ ๑.๑๘

สมมุติฐานการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวระหว่างอายุกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางคลองประชาคมขึ้นและคลองบางนางลี่ ผลการพิสูจน์ปรากฏว่า ปัจจัยทางด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของนักท่องเที่ยวไม่มีความแตกต่างกันในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ลักษณะภูมิทัศน์ของสถานที่ท่องเที่ยว วิถีชีวิตชุมชน การบริหารจัดการ และจุดท่องเที่ยวและกิจกรรมที่ควรเพิ่มเติมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๐.๐๕ ส่วนอายุและรายได้ของนักท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันในด้านลักษณะภูมิทัศน์ของสถานที่ท่องเที่ยว และวิถีชีวิตชุมชนตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๐.๐๕

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๑.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. ยุทธศาสตร์การพัฒนการท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๔๙. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๗.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. กองสารสนเทศสิ่งแวดล้อม. “ฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ตำบลสวนหลวง อำเภอลำลูกกา จังหวัดสมุทรปราการ.” กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๐-๒๕๕๑. (อัดสำเนา)
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๐.
- ทิววงศ์ ศรีบุรี. “การเตรียมการขององค์กรตามการปฏิรูประบบราชการ ปี ๒๕๔๕ เพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว.” วารสารสิ่งแวดล้อม ๘, ๓๑ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๔๗) : ๒๓-๒๙.
- มนัส สุวรรณ. “ภูมิศาสตร์กับการท่องเที่ยว : บางแนวคิดและทฤษฎี.” การสัมมนาภูมิศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ ๘ การประชุมวิชาการสมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๔๕ ณ โรงแรม Rose Garden นครปฐม ๑๖-๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๕, สมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๕.
- มูลนิธิอาสาเพื่อพัฒนาสังคม. “ลุ่มน้ำแม่กลองมองอดีตสู่ปัจจุบัน.” เอกสารในการชุมนุมสัมมนาอดีตอนาคต พื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง ณ ห้องประชุม โรงแรมศิวาลัย ๑๘-๒๐ กุมภาพันธ์, สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, ๒๕๔๔.
- ระหัดร โรจนประดิษฐ์. “การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.” วารสารสิ่งแวดล้อม ๙, ๓ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๔๘) : ๔๑-๔๖.
- วีระ เทพภรณ์. ป่าชายคลอง. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๗.
- ศรีศักดิ์ วลิลิลอดมภ์. “ลุ่มน้ำแม่กลอง.” ใน ลุ่มน้ำแม่กลอง : พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม, ๒๔-๕๘. ปราณี วราเทศ, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : บริษัท

พินเนต พรินดีงเซนเตอร์, ๒๕๓๙.

สภาวัฒนธรรม อำเภอเมืองสมุทรสงคราม. ใต้ฟ้าเมืองแม่กลองสมุทรสงคราม.

นครปฐม : ชูติพงษ์ออฟเซต, ม.ป.ป.

Dimitrios, Diamantis. *Ecotourism Management and Assessment*. London : Thomson, 2004.

Holden, Andrew. *Environment and Tourism*. New York : Routledge, 2000.

The International Ecotourism Society. *The Components of Successful Ecotourism*

[Online]. Accessed 10 March 2008. Available from www.assets.panda.org/indonesia/downloads/guidelines_en.pdf.

รายชื่อหนังสือของโครงการตำราและหนังสือคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

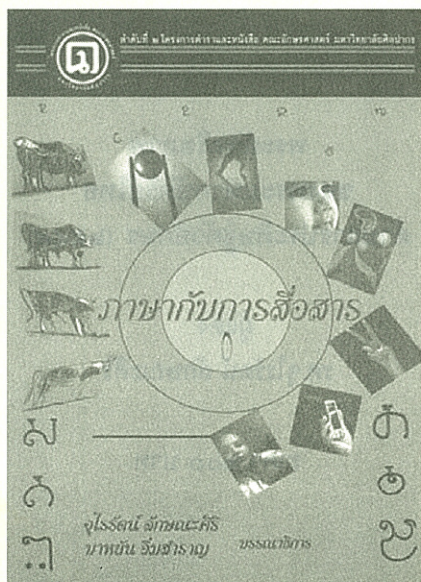
การใช้ภาษาไทย (๒๕๔๗)

บรรณาธิการ :

รศ.จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ

รศ.บำเหน็จ อิมสำราญ

ราคา ๑๘๐ บาท

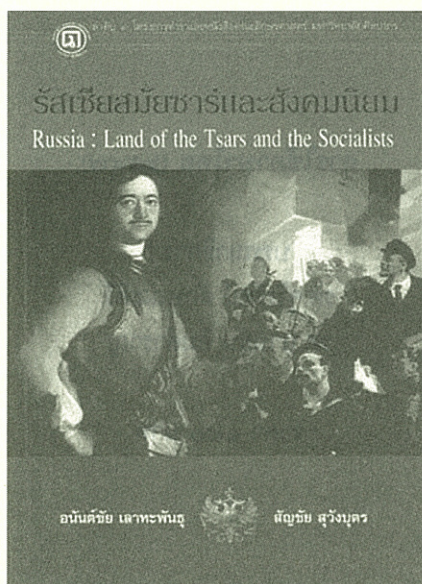
ภาษากับการสื่อสาร (๒๕๕๐)

บรรณาธิการ :

รศ.จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ

รศ.บำเหน็จ อิมสำราญ

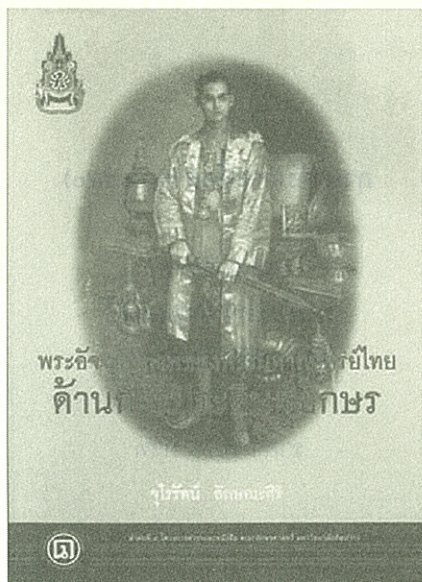
ราคา ๒๐๐ บาท

รัสเซียสมัยซาร์และสังคมนิยม
(๒๕๕๐)

ผู้แต่ง :
รศ.อนันต์ชัย เลาะห์พานิช
ศ.สัญญาชัย สุวัจน์บุตร

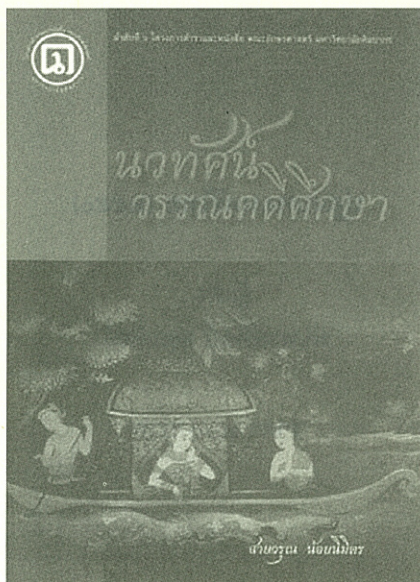
ราคา ๓๕๐ บาท

พระอัจฉริยภาพ
ของพระมหากษัตริย์ไทย
ด้านการประดิษฐ์ตัวอักษร (๒๕๔๙)

ผู้แต่ง :
รศ.จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ

ราคา ๒๐๐ บาท

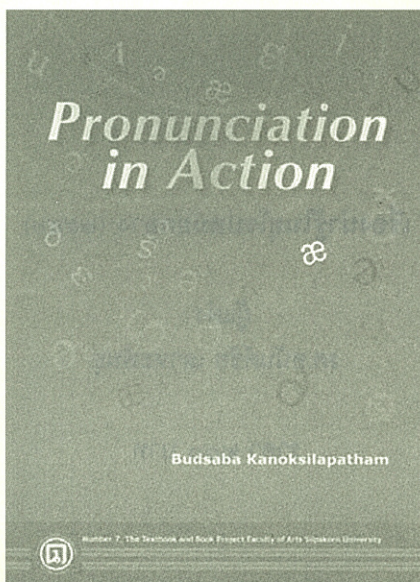

นวทัศน์วรรณคดีศึกษา (๒๕๕๙)

ผู้แต่ง :

ผศ.ดร.สาวยารุณ น้อยนิมิตร

ราคา ๑๘๐ บาท

Pronunciation in Action (2550)
(Second edition 2008)

ผู้แต่ง :

รศ.ดร.บุษบา กนกศิลป์ธรรม

ราคา ๑๔๐ บาท

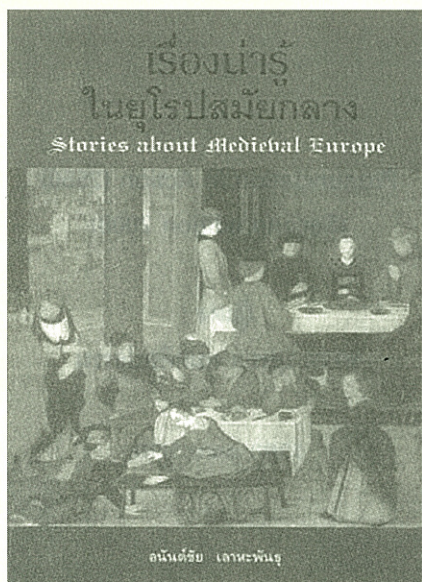

ปฐมบทดนตรีไทย (๒๕๕๐)

ผู้แต่ง :

รศ.พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์

ราคา ๒๐๐ บาท

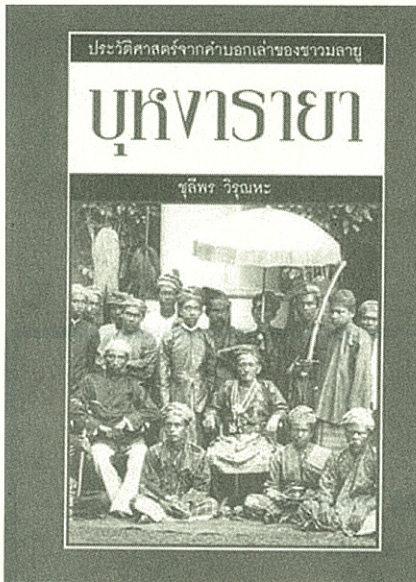

เรื่องน่ารู้ในยุโรปสมัยกลาง (๒๕๕๐)

ผู้แต่ง :

รศ.อนันต์ชัย เลาหะพันธุ์

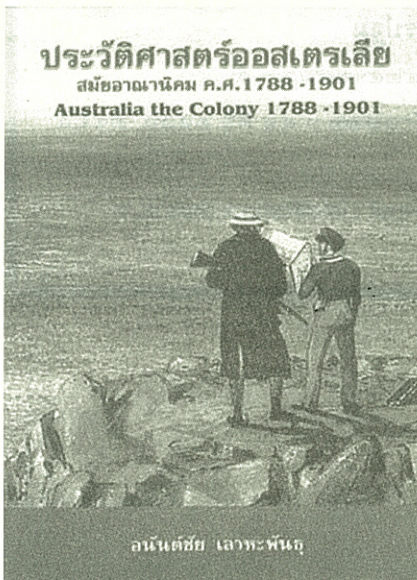
ราคา ๒๐๐ บาท

บุหงารายา : ประวัติศาสตร์
จากคำบอกเล่าของชาวมลายู (๒๕๕๑)

ผู้แต่ง :
ผศ.ดร.ชุลีพร วิรุณหะ

ราคา ๒๐๐ บาท

ประวัติศาสตร์ออสเตรเลีย
สมัยอาณานิคม ค.ศ. ๑๗๘๘-๑๙๐๑

ผู้แต่ง :
รศ.อนันต์ชัย เลาะห์พันธุ์

ราคา ๒๘๐ บาท

โครงการวิจัย / การประชุม
และงาน การเผยแพร่ผลงานวิชาการ

ติดต่อ

สั่งซื้อได้ที่

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม

โทร. ๐-๓๔๒๕-๕๐๙๖, ๐-๓๔๒๕-๕๐๙๗

E-mail : webmaster_arts@su.ac.th

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม

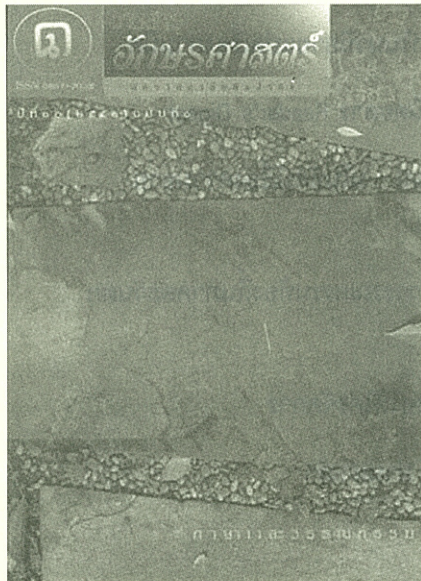
โทร. ๐-๓๔๒๔-๔๐๕๔ หรือ ๐-๓๔๒๕-๓๙๑๐ - ๙,

๐-๓๔๒๕-๓๙๔๐ - ๔, ๐-๓๔๒๗-๐๒๒๒ - ๔๑ ต่อ ๒๑๐๖, ๒๔๕๗

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๒๕๕-๔๔๓๓ Fax. E-mail : info@cubook.chula.ac.th

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีที่ ๓๐ (๒๕๕๐) ฉบับที่ ๑

เรื่องในเล่ม

- พระอารมณัชนัสมเด็จพะเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ในพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยว
สาธารณรัฐประชาชนจีน เกศราพร มากจันทร์
- เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน รินฤทัย สัจจพันธุ์
- การเสียดายในวรรณคดีไทย : เสียดน้ำ เสียดลูก เสียดเทียน ชุมสาย สุวรรณชมภู
- รุกสยามในพระนามของพระเจ้า :
อ่านประวัติศาสตร์ในนวนิยาย กรรณิกา จรรย์แสง
- ปัญหาในการแปลวรรณกรรมผ่านภาษาที่สอง
กรณีศึกษา : การแปลวรรณกรรมเรื่องเปเรโต ปาราโม เพ็ญพิสาข์ ศรีวรรณภ

- การแปลคำเชื่อมในภาษาจีนโบราณเป็นภาษาไทย อภิวัฒน์ คุ่มภัย
- กลวิธีการแปลอุปมาในนวนิยายแปลเรื่องกามนิต ศุภกาญจน์ ผาทอง
- ภาพพจน์ในสารคดีนิตยสาร Reader's Digest สุพาณี วรรณการ
- ความอภัยกับวิญญาณ : มโนทัศน์เรื่องความอภัย
ในปรัชญาของขงจื้อ ศาgun รักดีคำ
- สถานภาพการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันตก
ในรอบ ๓ ทศวรรษ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ
- วัฒนธรรมไทยยารอให้ใครจัดการ ปรีชา ช้างขวัญยืน
- แนะนำหนังสือเรื่อง ม่านนางรำ สายวรุณ น้อยนิมิตร

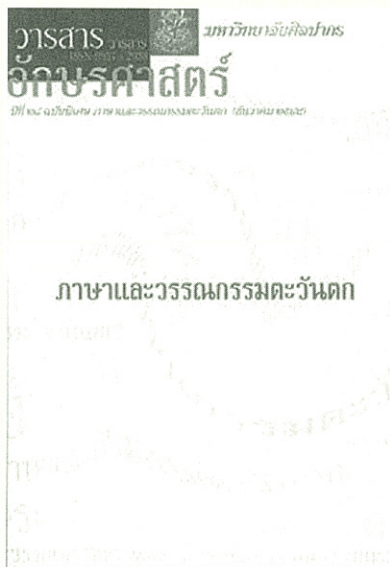
วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๓๐ (๒๕๕๑) ฉบับที่ ๑
สั่งซื้อได้ตามร้านหนังสือทั่วไป และคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับล่วงหน้า
สั่งซื้อได้ที่คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

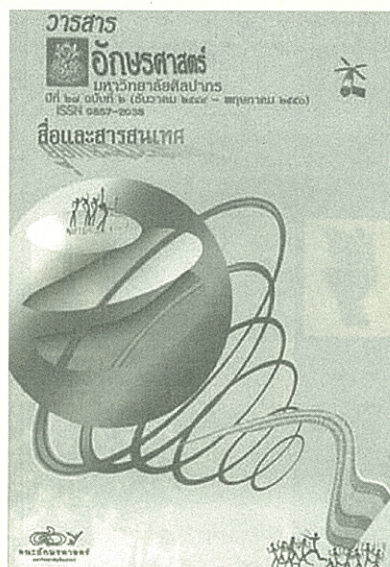
โทร. ๐-๓๔๒๕-๕๐๙๖, ๐-๓๔๒๕-๕๐๙๗

E-mail : webmaster_arts@su.ac.th

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับล่วงเวลา

ปีที่ ๒๘ ฉบับพิเศษ

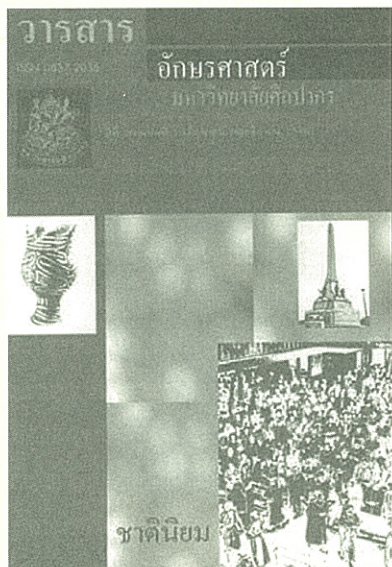
ปีที่ ๒๙ ฉบับพิเศษ (๒๕๕๐)

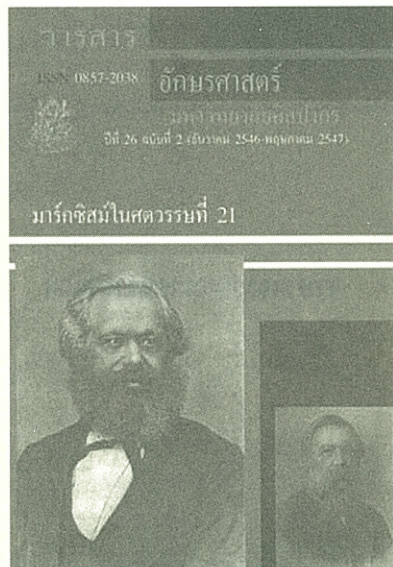
ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๑

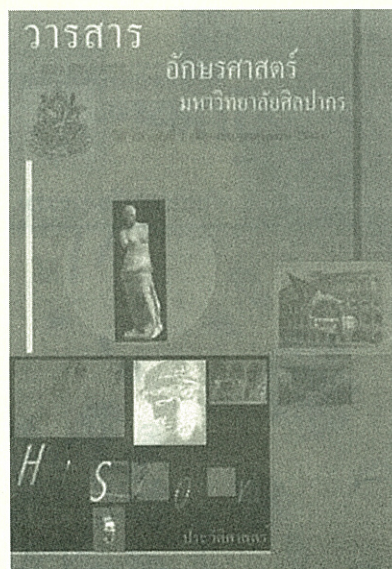
ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๒

ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๑

ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒

ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๑

ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๒